

# TÜRKİYE'DE İDARİ GÖZETİM ALTINDA TUTULAN KİŞİLERİN HAKLARI

## SORULAR VE YANITLAR

Mülteci  
Hakları  
Merkezi

Refugee  
Rights  
Turkey

ARALIK 2018

TÜRKÇE



## **İdari gözetim altında tutuluyorum. Temel güvencelerim nelerdir?**

Türkiye’de, her ne sebeple idari gözetim altına alınmış olurlarsa olsunlar, kişilerin temel haklardan ve usul güvencelerinden yararlanma hakkı bulunmaktadır. Öncelikle, yetkili makamlar size ya da yasal temsilcinize veya varsa avukatınıza hangi gerekçeyle idari gözetim altına alındığınızı anlayabileceğiniz bir dilde tebliğ etmekle yükümlüdür. Bir avukat tarafından temsil edilmiyorsanız, yetkililerin sizi idari gözetim kararının ne tür sonuçları olacağı, bu karara nasıl itiraz edebileceğiniz ve idari gözetimin ne kadar sürebileceği konusunda da bilgilendirmeleri gerekmektedir.

Yine mevcut yasalar uyarınca hakkınızda verilen idari gözetim kararının devam ettirilmesinde bir zaruret olup olmadığı, idari gözetim kararı veren ilin Valiliği tarafından her ay düzenli olarak değerlendirilecektir. Gerek görülen hallerde bu değerlendirme daha erken de yapılabilir ve değerlendirme sonucunda zaruri görülmeyen idari gözetim uygulamasına son verilebilir. İdari gözetim kararında olduğu üzere, her ay düzenli olarak yapılacak bu değerlendirmelerin sonuçlarının da gerekçeleriyle birlikte anlayacağınız bir dilde tarafınıza tebliğ edilmesi öngörülmüştür. Bu tebliğ, size ya da yasal temsilcinize veya avukatınıza yapılabilir. Hakkınızdaki idari gözetim kararının süresinin uzatılmasına ilişkin olarak verilen kararların da size tebliğ edilmesi gerekir.

İdari gözetim kararına karşı yargısal yolları kullanarak itirazda bulunmanız da mümkündür. Bu konunun ayrıntılarını ilerleyen bölümlerde bulabilirsiniz.

## **Geri Gönderme Merkezi nedir?**

Geri Gönderme Merkezleri, Türkiye’de kalış hakkı bulunmayan ve ülkesine geri gönderilecek kişilerden haklarında idari gözetim kararı verilenlerin tutulduğu yerlerdir. Geri Gönderme Merkezleri, Türkiye’deki yabancılara dair yürütülen tüm iş ve işlemlerden sorumlu olan Göç İdaresi Genel Müdürlüğü (GİGM) tarafından işletilir. Göç İdaresi Genel Müdürlüğü’nün merkezi Ankara’da olup, bu kurum her ilde İl Göç İdaresi Müdürlüğü olarak adlandırılan il müdürlükleri vasıtasıyla faaliyetlerini yürütmektedir.

Geri Gönderme Merkezi'nde tutulduğunuz süre zarfında beslenme, acil ve temel sağlık hizmetlerinden faydalanma, gerekli durumlarda hastaneye sevk edilmeyi talep etme, telefona erişim, yaşınıza ve cinsiyetinize uygun bir kısımda barınma, kıymetli eşyalarınızı emanete verme ve psikolojik destek talep etme gibi haklarınız vardır. Ayrıca arzu ettiğiniz takdirde vatandaşı olduğunuz ülkenin konsolosluk yetkilileriyle de görüşebilme imkanından yararlanabilirsiniz.

## **İdari gözetim altında tutulurken sığınma başvurusunda bulunabilir miyim?**

Ülkesindeki savaş veya iç çatışmadan dolayı ya da zulüm görmekten korktuğu için ülkesine geri dönemeyecek durumda olan kişiler Türkiye'de sığınma başvurusunda bulunabilirler. Türkiye yasalarına göre çeşitli sebeplerden ötürü idari gözetim altına alınan kişiler ile hürriyeti kısıtlanmış kişilerin de sığınma başvurusunda bulunma hakkı vardır.

## **Sığınma nedir?**

Uluslararası hukuka göre devletlerin, savaş veya iç çatışma nedeniyle ya da zulüm görmekten korktuğu için ülkesini terk etmiş ve geri gönderilmesi halinde hayatı veya özgürlüğü tehdit altında olacak ya da zulüm görme tehlikesiyle karşılaşacak kişilere hukuki koruma sağlama yükümlülüğü vardır. Yine uluslararası hukuk uyarınca devletler, sığınma talebinde bulunan kişilerin bu başvurularını almak ve belirli kriterleri karşılamaları halinde bu kişilerin ülkelerinde kalmalarına izin vermek zorundadır.

## **Sığınma ile “uluslararası koruma” aynı şey midir?**

Türkiye'deki mevcut kanunlara göre “uluslararası koruma” terimi sığınmayı ifade etmektedir. Dolayısıyla bu iki kavram aynı şeydir.

Ancak Suriye'den gelen Suriye vatandaşları ile mülteciler ve vatansız kişiler, bir başka koruma rejimi olan “geçici koruma” uygulamasına tabidirler. Bu kişilerin de idari gözetim altına alınmaları halinde diğer herkesin yararlandığı temel hak ve güvencelerden yararlanma hakları bulunmaktadır. Eğer Suriye vatandaşı, Suriye'den gelen bir mülteci ya da vatansız bir kişi iseniz, size özel olan diğer haklar için lütfen ilerleyen bölümlere göz atınız.

## **Türkiye’de kimler uluslararası korumadan yararlanabilir?**

Kişisel durumunuzun aşağıdaki koşullardan bir veya birden fazlasını karşıladığını düşünüyorsanız, Türkiye’de uluslararası koruma başvurusunda bulunabilirsiniz:

- Ülkenize ya da önceden ikamet ettiğiniz ülkeye geri gönderilmeniz halinde ırkınız, dininiz, tabiiyetiniz, belli bir toplumsal gruba mensubiyetiniz veya siyasi düşüncelerinizden dolayı zulüm görmekten korkuyorsanız ya da
- Ülkenize veya önceden ikamet ettiğiniz ülkeye geri gönderilmeniz halinde
  - ölüm cezasına mahkûm olacak ya da hakkınızda verilen ölüm cezası infaz edilecekse,
  - işkenceye, insanlık dışı ya da onur kırıcı ceza veya muameleye maruz kalacaksınız veya
  - savaş ya da yaygın silahlı çatışma durumları ile ayırım gözetmeyen şiddet olaylarından ötürü şahsınıza yönelik ciddi bir tehdit bulunacaksa

Türkiye’de uluslararası korumadan yararlanabilirsiniz.

## **Hangi durumlar uluslararası korumadan yararlanma hakkı vermez?**

Ülkenize ya da önceden ikamet ettiğiniz ülkeye geri gönderilmeniz halinde herhangi bir zulüm görme korkunuz bulunmuyorsa ya da başka bir ülkede çalışmak ya da eğitim görmek gibi sebeplerle ülkenizden ayrıldıysanız uluslararası korumadan yararlanmanız mümkün değildir. Benzer bir şekilde, ülkenizde ya da önceden ikamet ettiğiniz ülkede işlemiş olduğunuz adi bir suçtan ötürü cezai kovuşturmadan kaçıyor olmanız da size uluslararası korumadan yararlanma hakkı vermez.

Bu hususlara ilaveten, uluslararası hukuk uyarınca bazı kişiler uluslararası koruma kapsamının dışında bırakılmaktadır. İnsanlığa ya da barışa karşı suç işleyen kişiler ile savaş suçu işleyen kişiler uluslararası korumadan yararlanamayacak kişiler arasındadır.

Durumunuz yukarıda sıralanan koşullardan birisine uyuyorsa; fakat ülkenize ya da önceden ikamet ettiğiniz ülkeye geri gönderilmeniz halinde işkenceye, insanlık dışı ya da onur kırıcı ceza veya muameleye maruz kalacaksanız ya da ölüm cezasına mahkûm olacaksanız veya hakkınızda verilen ölüm cezası infaz edilecekse, Türkiye makamları sizi geri göndermemekle yükümlüdür. Bu durumda bir uluslararası koruma türü olan “ikincil koruma”dan yararlanabilmeniz mümkün olabilir.

## **İdari gözetim altında tutulduğum yerde nasıl uluslararası koruma başvurusu yapabilirim?**

Türkiye’deki yasalar uyarınca idari gözetim altında bulunduğunuz yerdeki birimlerin uluslararası koruma başvurunuzu alma ya da derhâl Göç İdaresi Genel Müdürlüğü’ne iletme yükümlülükleri vardır.

Eğer daha önce Türkiye’de uluslararası koruma başvurusu yaptıysanız, bu durumu muhakkak tutulmakta olduğunuz yerdeki yetkililerle paylaşınız. İlk kez uluslararası koruma başvurusunda bulunacaksanız, başvurunuzu mümkünse yazılı olarak, değilse sözlü olarak yetkililerle paylaşınız. Başvurunuzda ad-soyad, uyruk ve doğum tarihi gibi temel kişisel bilgilerinizi ve neden ülkenize veya daha önce ikamet ettiğiniz ülkeye geri dönemeyeceğinizi doğru ve eksiksiz bir şekilde paylaşmanız önemlidir.

Kişisel durumunuzla ilgili daha detaylı bilgi için Mülteci Hakları Merkezi’nin +90 507 218 62 85 numaralı İdari Gözetim Destek Hattı’nı arayarak daha ayrıntılı bilgi alabilirsiniz.

## **Benimle beraber idari gözetim altında tutulan aile bireylerim var. Onlar adına da başvuru yapabilir miyim yoksa her birinin ayrı ayrı başvuru yapması mı gerekir?**

Aile üyelerinizin sizinle aynı sebepten ötürü ülkeyi terk etmesi halinde, onlar adına uluslararası koruma başvurusunda bulunabilmeniz mümkündür. Ancak yetişkin olan ve çekirdek ailenize dahil bireyler adına başvuru yapabilmeniz için, söz konusu kişilerin muvafakat vermeleri gerekmektedir.

Göç İdaresi Genel Müdürlüğü yetkililerinin muvafakat verilmeden önce, muvafakat verecek kişileri uluslararası koruma çerçevesindeki hakları ve usulleri ile dilerlerse başvuruyu bireysel olarak yapabilme imkanlarının olduğu ve her durumda başvuru sahibi olarak işlem görecekları konusunda bilgilendirme yükümlülüğü bulunmaktadır.

Muvafakat verdikten sonra dahi ayrı bir değerlendirme talebinde bulunabilmeniz mümkündür. Ancak bu talebinizi yazılı olarak yapmanız gerekmektedir. Bazı durumlarda Göç İdaresi Genel Müdürlüğü yetkilileri, kanaat getirmeleri halinde aile üyelerinizin başvurusunu ayrı olarak alabilmektedir.

## **Tutulduğum yerdeki görevlilere uluslararası koruma başvurusu yapma talebimi ilettim. Bundan sonra neler olacak?**

Türkiye yasaları uyarınca yetkili makamların uluslararası koruma başvurusunda bulunma talebinizi alma ve Göç İdaresi Genel Müdürlüğü'ne derhal iletme yükümlülükleri bulunmaktadır.

Türkiye'deki mevcut yasalar uyarınca, uluslararası koruma başvuruları normal usulde ya da hızlandırılmış usulde değerlendirilebilmektedir. Her iki usulde de uluslararası koruma başvurusu talepleri alınmakta, başvurularla bir mülakat gerçekleştirilmekte ve bunun sonunca bir değerlendirme yapılarak başvuruya dair bir karar verilmektedir. Ancak hızlandırılmış prosedürde hem değerlendirme hem de itiraz süreleri daha kısadır.

Eğer,

- hakkınızda sınır dışı kararı verildikten sonra başvuruda bulunduysanız;
- kimliğinizin veya uyuğunuzun tespit edilmesini güçleştirmek için kimlik veya seyahat belgelerinizi kötü niyetle sakladığınız ya da imha ettiğiniz düşünülürse ya da
- daha önceden ikamet ilinizi izinsiz terk ettiğiniz için başvurunuzun “geri çekilmiş sayılmasından” sonra yeniden başvurmak isterseniz ya da
- başvuru sırasında ülkenize dönemeyecek durumda olduğunuza dair herhangi bir bilgi sunmamışsanız,

Göç İdaresi Genel Müdürlüğü dosyanızı “hızlandırılmış usulde” değerlendirmeyi tercih edebilir.

Başvurunuzun hızlandırılmış usulde değerlendirilmesi doğrudan başvurunuz hakkında olumsuz bir karar verileceği anlamına gelmemektedir. Bu süreçte sizinle başvuru tarihinizden itibaren en geç 3 gün içinde kişisel bir mülakat yapılacaktır. Bu mülakat esnasında ülkenizi terk etme nedenlerinizi ve hangi sebeplerden ötürü geri dönmekten korktuğunuzu ayrıntılarıyla açıklamanızı tavsiye ederiz. Benzer bir biçimde, yanınızda durumunuzla ilgili belgeleriniz varsa, bu belgeleri de yetkililerle paylaşmanız önemlidir.

Hızlandırılmış değerlendirmeye tâbi tutulan başvurular hakkında en geç 5 gün içinde karar verilmesi öngörülmektedir. Ancak GİGM makamları, başvurunuza dair incelemenin daha uzun bir süre gerektireceği kanaatindeyse, başvurunuzu hızlandırılmış değerlendirmeden çıkarıp, normal değerlendirme sürecine alabilir.

Uluslararası koruma başvurunuzun alınması doğrudan idari gözetimi sonlandırmamaktadır. Yapılacak değerlendirme sonucu uluslararası koruma başvurunuz hakkında bir karar verilecektir. Söz konusu olumlu ya da olumsuz kararın idari gözetim altında tutuluyor olmanız üzerindeki etkisi ve bu kararı takip eden sürece dair detaylı bilgi için lütfen ilerleyen sayfalara bakınız.



## **Türkçe bilmiyorum. Uluslararası koruma başvurusu yaparken ve işlemler sırasında bana tercüman sağlanacak mı?**

Yetkili makamlarla Türkçe veya başka bir ortak dilde anlaşmanız mümkün değilse, uluslararası koruma işlemlerinin her aşamasında vatandaşı olduğunuz ülkenin dilinde ya da anlayabileceğiniz bir diğer dilde tercüman talep etme hakkınız bulunmaktadır. Yetkililerin size sağlayacağı tercüman için sizden herhangi bir ücret talep edilmeyecektir.

Gerek sözlü gerekse yazılı olarak tarafınıza yapılan her türlü bildirimde dil engelinden dolayı zorluk çekiyorsanız lütfen bu durumu gecikmeksizin yetkili makamlarla paylaşınız. Yukarıda belirtildiği üzere tercüman desteğinden yararlanmanız mümkündür ve bu hizmet ücretsizdir. Tercüman desteğini her aşamada talep edebileceğinizi de unutmayın.

Ayrıca, tarafınıza yapılacak sözlü ya da yazılı bildirimleri anlamanızı zorlaştıracak görme, duyma, kavrama ya da benzeri bedensel ya da zihinsel bir engeliniz varsa, yetkili makamlardan ihtiyaçlarınıza cevap verecek şekilde hareket etmelerini, gerektiğinde size bir tercüman sağlamalarını talep etme hakkınız bulunmaktadır.

## **Uluslararası koruma başvurumu yaptıktan sonra serbest bırakılacak mıyım?**

Uluslararası koruma başvurusunda bulunmanız hakkınızda verilen idari gözetim kararını ortadan kaldırmaz. Yetkili makamların kimlik ya da vatandaşlık bilgilerinizin doğruluğuyla ilgili ciddi şüpheleri varsa bu bilgileri tespit etmek amacıyla idari gözetiminizin devamına karar verebilirler. Benzer bir biçimde kamu düzeni veya kamu güvenliği açısından ciddi tehlike oluşturduğuna kanaat getirilen kişiler ile idari gözetim altına alınmaması durumunda başvurusuna temel oluşturan unsurların belirlenemeyeceği olduğu değerlendirilenler hakkında da idari gözetim uygulamasının devam ettirilmesine karar verilebilir.

## **Uluslararası koruma başvurumu aldılar ama beni serbest bırakmadılar. İtiraz edebilir miyim?**

Uluslararası koruma başvurunuzun alınması doğrudan idari gözetimi durdurmamaktadır. Ancak idari gözetime karşı her zaman itirazda bulunma hakkınız mevcuttur.

Türkiye kanunlarına göre idari gözetim kararları iki temel şekilde denetlenmektedir. Bu yollardan ilki valilik tarafından yapılacak düzenli değerlendirmedir ve özü itibarıyla idari bir denetim yoludur. Valilik, hakkınızda verilen idari gözetim kararının devamının zaruri olup olmadığını her ay düzenli olarak değerlendirmekle yükümlüdür. Yapılacak bu değerlendirmelerin sonucunda valilik tarafından idari gözetim uygulamasına son verilmesi ya da devam ettirilmesi şeklinde bir karar alınabilir. Her halükârda bu düzenli değerlendirmelerin sonuçlarının size ya da yasal temsilcinize veya varsa avukatınıza gerekçeli olarak bildirilmesi gerekmektedir.

İdari gözetim kararına yargı yolunu kullanarak itiraz edebilirsiniz. Mevcut düzenlemelere göre idari gözetim kararına karşı yapılacak itirazları değerlendirmekle sorumlu makam Sulh Ceza Hâkimliğidir. Sulh Ceza Hâkimliğine başvuru yapmanız hemen salıverileceğiniz anlamına gelmemektedir. Kanun, ayrıca idari gözetim yerlerindeki makamlara, sunacağınız itiraz dilekçelerini derhâl yetkili Sulh Ceza Hâkimliğine ulaştırma yükümlülüğü getirmektedir. Başvurunuzun beş gün içinde değerlendirilmesi ve sonuca bağlanması esastır. Sulh Ceza Hâkimliğinin vereceği karar kesindir. Verilen karar sonucu itirazınız reddedilse bile kanun uyarınca idari gözetim şartlarının ortadan kalktığı veya değiştiği iddiasıyla yeniden Sulh Ceza Hâkimine başvurabilirsiniz.

## **Uluslararası koruma başvurusunda bulundum; beni serbest bıraktılar. Acaba başvurum alınmış oldu mu? Şimdi ne yapmalıyım?**

Temel olarak üç nedenden ötürü serbest bırakılmış olabilirsiniz. Dolayısıyla yetkili makamlar tarafından size tebliğ edilen belgeyi çok iyi anlamanız yararınıza olacaktır.

Bu sebeplerden ilki, Türkiye'yi terke davet edilmiş olmanızdır. Hakkınızda bir sınır dışı kararı alınmış olabilir ve size Türkiye'yi kendi imkanlarınızla terk etmeniz için on beş günden az olmamak üzere otuz güne kadar bir süre tanınmış olabilir. Eğer bu davete uymayı arzu ediyorsanız ancak yeterli mali imkanlarınız yoksa, lütfen ilerleyen sayfalardaki gönüllü geri dönüş seçeneğiyle ilgili bilgileri inceleyiniz. Ülkenize ya da daha önceden ikamet ettiğiniz ülkeye geri dönmekle ilgili endişeleriniz varsa, hakkınızda verilen sınır dışı kararına itiraz etmeniz de mümkündür.

Salıverilmenizin ikinci nedeni serbest ikamete geçirilmeniz olabilir. Ancak, Türkiye'de uluslararası koruma başvurusu yapan kişilere istedikleri ilde ikamet etme hakkı verilmemektedir. Yetkililer sizi ikametiniz için uygun görülen bir ile yönlendirecektir. Özellikle tercih ettiğiniz veya yakınlarınızın yaşadığı bir il varsa bunu başvuru sırasında İl Göç İdaresi Müdürlüğü yetkililerine belirtmeniz önemlidir. Yetkililer tarafından bu ilde ikametiniz için izin verilmesi mümkün olabilir ya da olmayabilir.

Geri Gönderme Merkezinden çıkmanıza müteakip en geç 15 gün içinde yetkililerin sizi yönlendirdiği ile gitmeniz ve bu ildeki İl Göç İdaresi Müdürlüğü'ne kayıt yaptırmanız gerekmektedir. Mevcut yasalar uyarınca, uluslararası koruma başvuru sahipleri kayıtlı oldukları ilde kalmak ve yetkili makamlara düzenli bildirimde bulunmakla yükümlüdürler. Ayrıca, İl Göç İdaresi Müdürlüğü'nün yazılı iznini almadan şehrinizden ayrılmamanız çok önemlidir. İkamet ilinizi izinsiz terk etmeniz durumunda uluslararası koruma başvurunuzu "geri çekmiş sayılırsınız". Böyle bir durumda, yaptığınız başvuru hakkındaki değerlendirme durulacak ve dosyanız kapatılacaktır.

Salıverilmenizin üçüncü nedeni ise uluslararası koruma başvurunuz hakkında alınan olumlu kararın ardından tarafınıza uluslararası koruma statüsü verilmesi olabilir. Bu ihtimalde de bir ile yönlendirilecek ve en geç 15 gün içinde yönlendirildiğiniz ile giderek İl Göç İdaresi Müdürlüğü'ne kayıt yaptırmanız gerekecektir. Ek olarak, uluslararası koruma statüsü sahiplerinin de bildirim yükümlülüğü bulunduğunu hatırlatırız.

İdari gözetim sonrasındaki sürece dair diğer sorularınız ve daha ayrıntılı bilgi için Mülteci Hakları Merkezi ile temasa geçebilirsiniz.

## **İdari gözetim altındayım ve uluslararası koruma başvurumla ilgili olumsuz karar verildiğini öğrendim. Bu ne anlama geliyor?**

Uluslararası koruma başvurunuz hakkında olumsuz karar verilmesi, başvurunuzun reddedildiği anlamına gelir. Öncelikle bu kararın tarafınıza ya da yasal temsilcinize veya varsa avukatınıza tebliğ edilmesi gerekmektedir. Bu karara karşı itiraz edebilirsiniz.

İdari gözetim altındaki kişilerin uluslararası koruma başvurularına ilişkin değerlendirmeler ağırlıklı hızlandırılmış usul çerçevesinde yapıldığı için, olumsuz karara itiraz edebilmeniz için esas yol yargı yoludur.

Benzer bir biçimde, uluslararası koruma başvurunuz yetkililer tarafından “kabul edilemez başvuru” olarak da değerlendirilmiş olabilir.

Eğer,

- Farklı bir gerekçe öne sürmeksizin aynı başvuruyu yenilediyse,
- Kendi adınıza başvuru yapılmasına dair muvafakat verdikten sonra haklı bir neden göstermeksizin ya da başvurunuzun reddedilmesinin ardından farklı bir gerekçe öne sürmeksizin ayrı bir başvuru yaptıysanız,
- İlk iltica ülkesinden geldiyse veya
- Güvenli üçüncü ülkeden geldiyse

başvurunuz “kabul edilemez başvuru” olarak nitelendirilebilir.

Hızlandırılmış değerlendirme sonucu verilen kararlarda olduğu üzere, kabul edilemez nitelendirilen başvurulara ilişkin de tek itiraz yolu yargısal yoldur.

Her iki durumda da olumsuz kararın tarafınıza tebliğ edilmesinden itibaren en geç 15 gün içinde sizin ya da yasal temsilcinizin veya varsa avukatınızın olumsuz karara karşı idare mahkemesine itirazda bulunmanız gerekmektedir. Bu başvurunuzun doğrudan idari gözetimi sonlandırmayacağını da hatırdan tutmanız önemlidir.

## **Suriye’den geldim, bu broşürde anlatılan kurallar benim için de aynen geçerli mi?**

Daha önce belirtildiği üzere, Suriye’den gelen Suriye vatandaşları ile mülteci ve vatansız kişiler, bir başka koruma rejimi olan “geçici koruma” uygulamasına tabidirler. Türkiye hükümeti, Suriye’de devam eden çatışmalardan ötürü bu kişileri Suriye’ye geri göndermeyeceğini beyan etmektedir.

Ancak, “geçici koruma” uygulamasına tabi olup da Türkiye’ye giriş veya çıkış kurallarını ihlal edenler ile kamu güvenliği ve kamu düzeni için ciddi bir tehdit oluşturduğu değerlendirilen kişiler idari gözetim altına alınabilmektedir.

Konuya ilişkin daha ayrıntılı bilgi için Mülteci Hakları Merkezi ile temasa geçebilirsiniz.

## **18 yaşından küçüğüm ve yanımda ailemden kimse yok. Ne yapmalıyım? Benim de uluslararası koruma başvurusu yapma hakkım var mı?**

Savaş ve iç çatışmadan ötürü ya da zulüm görmekten korktuğu için ülkesini terk etmek zorunda kalan herkesin yaşından bağımsız olarak uluslararası koruma başvurusunda bulunma hakkı bulunmaktadır. Dolayısıyla 18 yaşından küçük olmanız uluslararası koruma başvurusunda bulunmanızın önünde bir engel değildir. 18 yaşından küçük olmanız hakkınızda alınacak kararlarda herhangi bir şekilde olumsuz bir etki yaratmaz. Bu sebeple, gerçek yaşınızı yetkililerle paylaşmaktan çekinmeyiniz.

Türkiye kanunlarına göre 18 yaşının altındaki her birey çocuktur. Uluslararası koruma başvurunuzun alındığı andan itibaren çocukların korunmasına yönelik özel bir kanun olan Çocuk Koruma Kanunu’nda yer alan hükümlerden faydalanabilirsiniz. Eğer herhangi bir sebepten ötürü idari gözetim altına alındıysanız, Mülteci Hakları Merkezi ile ya da önceden irtibatla olduğunuz diğer hukuki destek sağlayan kurumlarla temasa geçmenizi öneririz.

Yanınızda doğum tarihinizi ya da yaşınızı gösteren kimlik veya belge bulunmaması durumunda, yetkililer hakkınızda yaş tespiti işlemi yapılmasını talep edebilirler. Yetkili makamın on sekiz yaşından küçük olduğunuza dair şüphelerinin olduğu haller gibi çeşitli durumlarda da yanınızda yaşınızı gösterir bir belge olmasına rağmen yaş tespiti işlemi talep edilebilir. Yaş tespit işlemi fiziksel ve psikolojik muayenelerden oluşur. Bu sürecin öncesinde size işlemin amacını ve süreci hakkında bilgi verilmesi zorunludur. Yapılan yaş tespiti sonrasında 18 yaşından büyük olduğunuz sonucuna ulaşıldıysa ve bu sonuca itiraz etmeyi arzuluyorsanız yine Mülteci Hakları Merkezi'ne ulaşarak daha detaylı bilgi alabilirsiniz.

## **Ciddi bir sağlık sorununun var. Bunu belirtmeli miyim? Tedavi olabilir miyim?**

Uluslararası koruma başvurusu yaparken ciddi bir sağlık sorununuz varsa, hamileyseniz ya da hamile olabileceğiniz ihtimali mevcutsa veya engellilik durumunuz söz konusu ise durumunuzu gecikmeksizin yetkili makamlara iletiniz.

İdari gözetim altında tutulduğunuz yerde sağlık problemi yaşamanız halinde durumunuzu derhal yetkili makamlara bildiriniz. Bu süre zarfında acil ve temel sağlık hizmetlerinden ücretsiz olarak yararlanma hakkınız bulunmaktadır.

## **Hassas bir durumum var. Bunu yetkililerle paylaşmalı mıyım?**

Herhangi bir şekilde işkence, cinsel saldırı ya da diğer ciddi psikolojik, bedensel ya da cinsel şiddete maruz kaldıysanız, bu hususları da gecikmeksizin yetkili makamlarla paylaşmanızı tavsiye etmekteyiz. Maruz kalmış olduğunuz şiddeti paylaşma konusunda tereddüt etmeniz anlaşılabilir bir durumdur. Yetkili makamlara, kurumda görevli psikolog ya da sosyal çalışmacıyla görüşmek istediğinizi belirtebilirsiniz. Türkiye kanunları uyarınca tarafınıza, bu tür fiillerin neden olduğu zararları giderecek yeterli tedavi imkânının sağlanması esastır.

## **İdari gözetim altındayım. Yakınlarım beni ziyaret edebilir mi?**

İdari gözetim altında olan kişilerin yakınlarına erişebilme ve ziyaretçi kabul edebilme hakları vardır. Ancak yakınlarınızın ya da ziyaretçilerinizin sizinle görüşebilmeleri için, kendilerinden aranızdaki akrabalık ya da yakınlık bağıını ispatlayan bir kimlik belgesi göstermeleri talep edilebilir.

## **Avukat hakkım var mı? Varsa bu hakkımı nasıl kullanabilirim?**

Türkiye kanunları uyarınca hak arama hürriyeti Anayasa tarafından güvence altına alınmıştır. Bu hürriyetin bir uzantısı olarak da her türlü iş ve işlemlerle ilgili olarak avukat hakkınız bulunmaktadır.

Avukatlık ücretlerini karşılama imkânınız bulunmuyorsa, yargı önündeki başvurularınızda adli yardım talebinde bulunabilirsiniz. Bu talebinizi bulunduğunuz il barosunun Adli Yardım Servisi'ne ulaşarak yapmanız gerekmektedir. Ardından adli yardım talebiniz başvuruda bulunduğunuz baro tarafından hem maddi durumunuz hem de hukuki destek talep ettiğiniz konu dikkate alınarak bir ön incelemeye alınacaktır. Bu inceleme sonucunda adli yardım talebiniz kabul edilebilir ya da reddedilebilir.

## **İdari gözetim altındayken başka kimlerle görüşme hakkım var?**

Yürürlükteki mevzuat uyarınca idari gözetim altındayken yukarıda bahsedilen yakınlarınız ve avukatınıza ilaveten, notere, yasal temsilcilerinize ve arzu ettiğiniz takdirde vatandaşı olduğunuz ülkenin konsolosluk yetkililerine veya Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği görevlisine ulaşma hakkınız vardır.

## **Şu anda idari gözetim altında değilim. Ama bana hakkımda böyle bir karar alınabileceği söylendi. Neden? Ne yapmalıyım?**

Mevcut yasalar çerçevesinde hakkınızda idari gözetim kararı ancak iki durumda alınabilir.

- Hakkında sınır dışı kararı verilen kişilerden, kaçma ve kaybolma riski bulunduğu düşünülen,
- Türkiye'ye giriş veya çıkış kurallarını ihlal eden, sahte ya da asılsız belge kullandığına kanaat getirilen,
- Türkiye'den çıkmak için tanınan süreye riayet etmeyen ya da
- Kamu düzeni, kamu güvenliği veya kamu sağlığı açısından tehdit oluşturduğuna inanılan kişiler hakkında idari gözetim kararı alınabilir.

Benzer bir biçimde, uluslararası koruma başvurusu sahibi kişiler hakkında da idari gözetim kararı alınabilir. Yetkili makamlar, kimlik veya vatandaşlık bilgilerinin doğruluğuyla ilgili ciddi şüpheler bulunan kişilerin bu bilgilerini tespit etmek için, sınır kapılarında usulüne aykırı bir biçimde ülkeye girişleri engellemek için, kişinin idari gözetim altına alınmaması durumunda başvurusuna temel oluşturan unsurların belirlenmesi mümkün değilse veya kişinin kamu düzeni veya kamu güvenliği için ciddi tehlike oluşturduğuna kanaat getiriliyorsa kişi hakkında idari gözetim kararı alabilirler.

Yukarıda belirtildiği üzere idari gözetim kararının tarafınıza ya da yasal temsilcinize veya varsa avukatınıza tebliğ edilmesi esastır. Bu karara itiraz imkanları ve yolları için lütfen önceki sayfalarda yer verilen bilgileri inceleyiniz.

## **Gönüllü geri dönüş yapabileceğim söylendi. Bunun anlamı nedir?**

Geldiğiniz ya da daha önce yasal olarak ikamet ettiğiniz ülkeye gönüllü olarak geri dönmeyi arzu ediyorsanız, bu isteğinizi yetkili makamlar-



la paylaşılabiliyorsunuz. Bu karar oldukça önemli bir karar olacağından, bu talebinizin sizin için yaratabileceği olası sonuçları ayrıntılı bir biçimde değerlendirdikten sonra kararınızı vermenizi tavsiye etmekteyiz. Gönüllü geri dönüş talebinizi iletmeniz için herhangi bir süre kısıtlaması bulunmamaktadır.

Yasalar uyarınca gönüllü geri dönüşü gerçekleştirebilmeniz için tarafınıza aynı ya da nakdi destek sağlanabilmektedir; ancak bu türden bir desteğin sağlanmasının belli bir süre alabileceğini göz önünde bulundurmanız gerekmektedir. Benzer bir biçimde, yanınızda herhangi bir kimlik ya da seyahat belgenizin bulunmaması halinde de gerekli işlemlerin tamamlanması belli bir süre alabilecektir.

## **Mülteci Hakları Merkezi bana hangi konularda yardım edebilir?**

Mülteci Hakları Merkezi, Türkiye’de koruma arayan kişilere bilgilendirme ve destek hizmetleri sağlamaktadır. Türkiye’deki koruma mekanizmalarına ve temel hak ve güvencelere erişimle ilgili sorularınız için bize hafta içi saat 10.00 ve 17.00 arasında +90 507 218 62 85 numaralı telefon hattından ulaşabilirsiniz.

## **Mülteci Hakları Merkezi’nin Türkiye devleti makamlarıyla veya Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği’yle ilişkisi var mı?**

Mülteci Hakları Merkezi bağımsız bir sivil toplum kuruluşudur. Türkiye makamları ya da Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği ile ortak değildir. Ancak kişilerin haklarının korunması ve bu haklara erişimlerinin sağlanması için devlet makamlarıyla ve BMMYK ile iletişim kurmakta ve iş birliği yapmaktadır.

## **Mülteci Hakları Merkezi'nin hizmetlerinden yararlanmam için herhangi bir ücret ödemem gerekecek mi?**

Mülteci Hakları Merkezi'nin sağladığı tüm hizmetler tamamen ücretsizdir. Sağladığımız hizmetler karşılığında sizden herhangi bir ücret ya da maddi karşılık talep eden kişileri gecikmeksizin bize bildirmenizi rica ediyoruz. Bu konudaki bilgilendirmeniz tamamen gizli tutulacaktır.

## **Sizinle telefonda ya da yüz yüze paylaştığım bilgi veya belgeleri başka kişi veya kurumlarla paylaşacak mısınız?**

Mülteci Hakları Merkezi, destek sağladığı kişilerin bilgi ve belgelerin gizliliğini korumakta ve kendilerinin rızası olmaksızın bu bilgi ya da belgeleri hiçbir şekilde üçüncü kişi ve kurumlarla paylaşmamaktadır.

## **Mülteci Hakları Merkezi'ne nasıl ulaşabilirim?**

Türkiye'nin neresinde olursanız olun, hak ve yükümlülükleriniz konusunda her türlü sorunuz ve Türkiye sığınma prosedüründe karşılaştığınız sorunlarla ilgili ücretsiz hizmetlerimizden faydalanmak için hafta içi her gün 10.00-17.00 saatleri arasında bize ulaşabilirsiniz.

Bu kaynak, Mülteci Hakları Merkezi'nin Danimarka Mülteci Konseyi (DRC) iş birliği ve Avrupa Sivil Koruma ve İnsani Yardım Ofisi (ECHO) desteğiyle yürüttüğü proje kapsamında hazırlanmıştır. Bu kaynaktaki bilgiler yalnızca bilgilendirme niteliğindedir.



Mülteci Hakları  
Merkezi



Funded by  
European Union  
Civil Protection and  
Humanitarian Aid

**Mülteci Hakları Merkezi**  
**Refugee Rights Turkey**

Refik Saydam Cad. Dilber Apt. No: 39 Kat: 4  
Şişhane, Beyođlu – İstanbul  
T: +90 212 292 48 30  
F: +90 212 292 48 33  
E: info@mhd.org.tr

**İdari Gözetim Destek Hattı**  
+90 507 218 62 85

Türkiye’de yaşayan mülteci ve sığınmacılar için hazırladığımız  
bilgilendirme materyallerimizin tamamına internet  
adresimizden ulaşabilirsiniz:

**[www.mhd.org.tr](http://www.mhd.org.tr)**